

МЕГАТРЕНД УНИВЕРЗИТЕТУ
ФАКУЛТЕТУ ЗА
ПРАВО, ЈАВНУ
УПРАВУ И
БЕЗБЕДНОСТ
БЕОГРАД

ЗАВРШНИ РАД НА СТУДИЈАМА ТРЕЋЕГ СТЕПЕНА ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА
ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈАТ

На основу одлуке Сената Универзитета од _____, пошто смо проучили урађену докторску дисертацију _____ под називом:

Управљање системом друштвене бриге о породици и деци и његове импликације на породичне односе и развој локалне заједнице

кандидата: МА Ане Грбић подносимо следећи:
(звање, име и презиме кандидата)

РЕФЕРАТ

1. Основни подаци о кандидату, докторској дисертацији

(Елементарни подаци о кандидату, наслову рада, обиму и библиографским подацима)

Кандидаткиња Ана Грбић рођена је у Београду 14. априла 1981. године.

На Факултету политичких наука Универзитета у Београду дипломирала је 2007.

Од септембра 2008. године запослена је на Факултету за право, јавну управу и безбедност Мегатренд универзитета у звању сарадника у настави. На истом факултету марта 2010. године одбранила је завршни мастер рад :“Социјална политика Републике Србије са посебним освртом на проблем незапослености.“

У школској 2010/2011. години уписала је докторске студије Факултета за право, јавну управу и безбедност, Мегатренд универзитета у Београду, положивши све испите са просечном оценом 9,60.

У 2011. години је изабрана на истом факултет за асистента у области социолошко-психолошких наука, и то на предметима: Општа социологија и социологија права, Социјална политика, Друштвене кризе и конфликти, Административна култура и етика и Реторика.

Истраживач је на пројекту:“Унапређење јавних политика у Србији у функцији побољшања социјалне сигурности грађана и одрживог привредног раста“, којег финансира Министарство науке РС, број 47004.

Објавила је три рада из категорије М 51 и рад из категорије М 21.

Израду дисертације под називом „Управљање системом друштвене бриге о породици и деци и његове импликације на породичне односе и развој локалне заједнице“ привела је

крају у децембру 2014. године, чему је претходило вишегодишњи рад на истраживању ове области.

Рад се састоји из 284 страна и прилога у ком су приказани упитник из истраживачког дела рада, делови истраживања у виду статистичких података и графикана који нису унети у сам рад, ради не оптерећивања текста и неме карте подручја РС.

У дисертацији је коришћено преко 110 библиографских јединица које се састоје углавном из радова високо котираних домаћих и страних аутора у овој области .

2. Предмет и циљ докторске дисертације

(Показати да је реч о оригиналној идеји, значајној за развој научне или уметничке области)

Предмет докторске дисертације

Предмет истраживања у овој докторској дисертацији усмерен је на управљање системом друштвене бриге о породици и деци, са тежиштем на импликације овог система на породичне односе у локалној заједници. Дакле, главни предмет истраживања јесте утврђивање узрочно-последичних веза између система друштвене (државне) бриге о породици и деци у Републици Србији и функционисања породице у локалној заједници.

У овако одређеном предмету истраживања, у операционалном погледу, истражена су два сегментарна чиниоца.

Први сегментарни чинилац предмета истраживања јесте истраживање правног развоја система друштвене бриге о породици и деци, са анализом актуелног стања и директних и посредних утицаја који врши постојећи систем друштвене бриге о породици и деци на очување основних и изворних породичних функција: биолошко-репродуктивних, психолошких и васпитно социјализаторских и њихово функционисање у првој декади 21. века.

Други сегментарни чинилац предмета истраживања јесте анализа улоге локалне заједнице као државног ентитета најближег грађанима у откривању и праћењу потреба грађана, а тиме и чланова породице, у непосредном креирању мера државне политике и система бриге о породици и деци.

Синтезом ова два приступа приступило се откривању несинхронизованости и неусклађености институција и мера које се примењују у Републици Србији у овој области. Њихова ниска разуђеност недовољно уважава регионалне специфичности, односно разлике у развијености општина у Србији. Као основна друштвена импликација се јавља сужени простор за остваривање пре свега, репродуктивне функције породице, нижи природни прираштај становништва, даља депопулација региона, продубљивање

неразвијености на локалном нивоу. Одговор на ове проблеме може бити, у домену друштвене бриге о породици и деци, у креирању нових институција и мера које ће уважавати регионалне специфичности.

Циљеви докторске дисертације

Општи циљ дисертације је да се истражи структура, природа и начин управљања системом друштвене бриге о породици и деци и последице које различити видови управљања изазивају на породичне односе, и да ли је, и у којој мери извршен напредак у развоју локалне самоуправе оснивањем институција и формирањем мера које доприносе обављању породичних функција. Недовољна истраженост система друштвене бриге о породици и деци представљала је додатни подстицај и мотивацију за научно-истраживачки рад на дисертацији. У том смислу ће и оправданост овог истраживања и његов циљ бити у вези са откривањем нових, али и потврђивањем постојећих научних чињеница о мерама и прописима овог система.

Научни циљеви истраживања у докторској дисертацији јесу *дескрипција, класификација, типологизација и научно објашњење* система мера и правних прописа друштвене бриге о породици и деци и њихов утицај на очување и јачање породичних функција и развоја локалне заједнице.

Друштвени циљ који се намерава остварити у докторској дисертацији јесте да се сагледају искуства у организацији и функционисању система друштвене бриге о породици и деци, анализирају претходне и актуелне институције и мере у овој области, и пронађу нова могућа и друштвено применљива решења, која ће допринети вишем степену хармонизације породичних односа, и успешнијем, како локалном, тако и ширем друштвеном развоју

3. Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању

(Објаснити да ли су хипотезе научно потврђене или оборене)

Докторска дисертација садржи општу (генералну) хипотезу, која је научно потврђена помоћу три посебне хипотезе разложене на појединачне.

Генерална хипотеза у овој докторској дисертацији гласи: **„Систем друштвене бриге о породици и деци као део институционалног државног система социјалне сигурности и социјалних права грађана непосредно утиче на основне породичне функције: биолошко-репродуктивну, психолошку и васпитно-социјализаторску, а тиме и на хармонизацију породичних односа у целини и развој локалне заједнице као ентитета најближег грађанима.“**

Овако формулисана општа хипотеза истраживања доказана је кроз неколико посебних (помоћних) хипотеза у којима се операционализује и конкретизује значење важних категорија које чине генералну хипотезу.

Посебне хипотезе

X-1 гласи: „Што су мере друштвене бриге о породици и деци разноврсније, шире у обухвату породица и деце, обиму, броју и висини редовних давања, тиме је подржана и подстакнута биолошко-репродуктивна функција породице и природни прираштај на локалном нивоу- је доказана путем **појединачних хипотеза** чијом конфирмацијом је проверена прва посебна хипотеза, а оне гласе:

Појединачна хипотеза 1 (ПХ-1) гласи: „Што су мере друштвене бриге о породици и деци разноврсније, тиме је подржана и подстакнута биолошко-репродуктивна функција породице и природни прираштај“.

Појединачна хипотеза 2 (ПХ-2) гласи: „Што су мере друштвене бриге шире у обухвату породица и деце, тиме се више подржава и подстиче биолошко-репродуктивна функција породице и природни прираштај на локалном нивоу“.

Појединачна хипотеза 3 (ПХ-3) гласи: „Што су мере друштвене бриге о породици и деци разноврсније по обиму, броју и висини редовних давања, тиме се више подржава и подстиче биолошко-репродуктивна функција породице и природни прираштај на локалном нивоу“.

X-2 гласи: „Што је развијенија мрежа васпитних установа на локалном нивоу тиме је потпуније утемељена институционална основа за реализацију потреба породице и стимулисан психолошки и социјални развој детета“- је доказана и потврђена кроз појединачне хипотезе

Појединачна хипотеза 1 (ПХ-1) гласи: „Што је развијенија мрежа васпитних установа на локалном нивоу, тиме је потпуније утемељена институционална основа за реализацију потреба породице.“

Појединачна хипотеза 2 (ПХ-2) гласи: „Што је развијенија мрежа васпитних установа на локалном нивоу тиме је потпуније утемељена институционална основа за стимулисање психолошког и социјалног развоја деце“.

X-3 гласи: „Што је виши степен партиципације грађана у дефинисању потреба и креирању мера у систему друштвене бриге о породици и деци на локалном нивоу то је успешнији развој локалне заједнице“ је доказана и потврђена кроз појединачне хипотезе

Појединачна хипотеза 1 (ПХ-1) гласи: „ Што је виши степен партиципације грађана у дефинисању потреба у систему друштвене бриге о породици и деци на локалном нивоу, то је успешнији развој локалне заједнице.

Појединачна хипотеза 2 (ПХ-2) гласи: „ Што је виши степен партиципације грађана у креирању мера друштвене бриге о породици и деци на локалном нивоу то је успешнији развој локалне заједнице“.

Свака појединачна хипотеза научно је доказана статистичким подацима добијеним на основу истраживања спроведеног у породицама на територији РС са питањима упитничког типа обрађених помоћу софтвера примереног за друштвене науке ŠPSS и података РЗС.

И то за прву посебну хипотезу на основу линеарне регресије и утицаја пет независних варијабли на број деце(природни прираштај)и остваривање биолошко - репродуктивне функције породице : величине локалне заједнице,стамбених услова, задовољење потреба породице у непосредном окружењу, друштвене одговорности на овом плану и новчаних давања. У прилог доказивања прве посебне хипотезе ишли су и резултати добијени разноврсним укрштањима варијабли које се односе на друштвено поље деловања на овом плану.

Друга посебна хипотеза доказана је подацима везаним за рад предшколских установа као доминантне институционалне потпоре родитељима у психо-социјалном и вапитном развоју деце. Испитивањем разноврсних фактора које чине квалитативну мрежу предшколских установа(нега, образовање, васпитање, радно време, доступност и близина, поверење и задовољство родитеља у њихов рад, додатни садржаји неопходни за адекватан психо-социјални развој, васпитање и обазовање детета.

Трећа посебна хипотеза доказана је кростабулацијама везаним за степен тренутне партиципације и спремности за даље учествовање грађана у домену друштвене бриге о породици и деци и њиховој активацији на овом плану према величини подручја живљења.

4. Кратак опис садржаја

Рад је структуриран тако да поред уводних напомена, апстракта на српском и енглеском језику и закључка садржи шест делова, односно тематских целина.

Први део докторске дисертације (поглавље I, II, III) обухвата методолошки оквир истраживања (I поглавље рада-дефинисање проблема и одређивање предмета истраживања, постављање циљева и хипотеза истраживања, одређивање начина (метода) који ће се у докторској дисертацији користити, те исказивање научног и друштвеног доприноса израде докторске дисертације); дефинисање појмовно-категоријалног апарата који је у директној вези са предметом докторске дисертације, односно теоријског оквира истраживања (II тематска целина), и анализу важеће законске регулативе неопходне за даљи процес истраживања у докторској дисертацији(III).

Други део докторске дисертације обухвата три сегментиране тематске целине.

У првој целини (поглавље IV) представљен је историјски развој система друштвене бриге о породици и деци, промене које су пратиле његову еволуцију како у погледу

мера тако и у погледу стварања нових и укидању старих законских решења.

Поглавља V и VI представљају саму срж научног истраживања у докторској дисертацији у којима се нуде адекватнији институционални инструментариијуми за бољи и рационалнији развој друштвене бриге о породици и деци у локалној заједници. У поглављу пет је истражена еволуција институција, инструмената и мера које омогућавају реализовање основних функција породице: биолошко-репродуктивне, психолошке и васпитно-социјализаторске. Емпиријска евалуација стања на нивоу локалне заједнице обезбедила је адекватне индикаторе за конституисање ширег дијапазона друштвених мера које могу да одговоре специфичностима појединих општина.

У поглављу шест су презентовати нови институционални облици, инструменти и мере, праћени одговарајућим правним оквиром као резултат претходне анализе, који треба да реализују потпунију бригу о породици и деци, и обезбеде бржи локални развој Републике Србије.

5. Остварени резултати и научни допринос

(Конкретно навести допринос научној, стручној или уметничкој области)

Очекивани резултати докторског рада су следећи:

Сагледавање капацитета постојећих институција, инструмената и мера у области друштвене бриге о породици и деци и њихова адекватност у решавању проблема у локалној заједници.

Презентовање и анализа одговарајућих институција, инструмената и мера за адекватнији развој локалне заједнице.

Научни допринос докторске дисертације огледа се, пре свега, у научној дескрипцији, класификацији и типологизацији постојећег система друштвене бриге о породици и деци у Републици Србији и откривању најбитнијих проблема у функционисању система друштвене бриге о породици и деци, на државном регионалном и локалном нивоу, са тежиштем на локалној заједници.

Социјална политика друштвене бриге о породици и деци у сталном је, мање или више динамичком процесу мењања под утицајем научног сазнања и друштвених кретања, нарочито степена економског и технолошког развоја друштва. То захтева систематска теоријска и емпиријска истраживања верификаторског типа.

Истраживање праксе система друштвене бриге о породици и деци омогућава научну критику и усавршавање досадашњих мера државе у овој области и имплементацију нових облика у научну теорију и праксу друштвене бриге о породици и деци.

Истовремено, значајна димензија оправданости овог истраживања има свој основ у провери и усавршавању метода истраживања, методичко теоријских поступака, избора и примене инструмената истраживања.

Друштвени допринос израде ове докторске дисертације састоји се и у њеном доприносу на изградњи платформе за имплементацију савремених стандарда и најбољих решења друштвене бриге о породици и деци у Републици Србији, примерених њеној економској снази и степену политичког, демократског, социјалног и културног развоја.

Креирање адекватнијег система друштвене бриге о породици и деци у овој дисертацији треба да помогне стабилизовању породице, посебно у неразвијеним општинама, смањењу миграција, повећању природног прираштаја и јачању локалног развоја.

6. Закључак

(Навести да је докторска дисертација/магистарски рад/уметнички пројекат урађена у свему према одобреној пријави, да је оригинално и самостално научно или уметничко дело и да су се стекли услови за његову јавну одбрану)

Докторска дисертација под насловом „Управљање системом друштвене бриге о породици и деци и његове импликације на породичне односе и развој локалне заједнице“ је урађена у складу са програмом који је наведен у пријави теме и садржи све битне елементе докторског рада.

Представља оригинално и самостално научно дело кандидата. Кандидат је одабрао значајну и актуелну проблематику за своја истраживања. Резултати добијени у овој дисертацији имају научни значај. Према наведеном, стекли су се услови за њену јавну одбрану, те Комисија предлаже Научно-наставном већу Факултета за право, јавну управу и безбедност, Мегатренд универзитета да одобри јавну одбрану докторске дисертације под насловом „Управљање системом друштвене бриге о породици и деци и његове импликације на породичне односе и развој локалне заједнице „ кандидаткиње Ане Грбић.

Место и датум:
Београд, 16.03.2015.

Чланови Комисије за оцену кандидата и
теме докторске дисертације

Проф.др Жарко Обрадовић
Факултет за право, јавну управу и
безбедност, Београд

Проф.др Смиља Ракас
Факултет за пословне студије, Београд

Проф. др Сања Станковић
Факултет за право, јавну управу и
безбедност, Београд